25 плюс

№3
(53)
Квітень-
Травень
2016
рік

Ключем до знань відкриємо майбутнє!

Газета ВПУ №25

Навічно в пам'яті народній Ваш незгасимий подвиг!

Інтернет: добро чи зло?

Однією з актуальних проблем сучасності є проблема комп'ютерної залежності. Останнім часом комп'ютерні технології та Інтернет - ресурси стали невід'ємним явищем у нашому житті.

Результати досліджень свідчать, що Інтернет – користування трансформується в життєву нагальну потребу для сучасної молоді. Проте, за короткий термін масового користування комп'ютером уже виявлено чимало наслідків його негативного впливу на людське здоров'я. Підлітки часто відвідують Інтернет – сайти, які не належать до сфери навчання, активно використовують Інтернет для спілкування й інтерактивних ігор. Це спричиняє неуспішність у навчанні, розлади фізичного і психічного здоров'я, порушення в особистісній сфері, і, як наслідок формує комп'ютерну залежність.

Термін «комп'ютерна залежність» з'явився в 1990 році. Психологи класифікують цю шкідливу звичку, як різновид емоційної залежності, спричиненої технічними засобами. Головний зміст комп'ютерної залежності в тому, що комп'ютер починає керувати людиною. З часом для залежного підлітка стає важливим не результат гри, а процес, у якому втрачається контроль над часом.

За результатами психологічних досліджень причинами виникнення комп'ютерної залежності є: брак спілкування й порозуміння з оточенням, проблеми в особистому житті, незадоволеність собою, невпевненість у собі, втрату сенсу життя, руйнування загальнолюдських цінностей.

Для того, щоб не стати залежним від Інтернет хочеться запропонувати кілька порад, що стануть вам у пригоді:

навчіться ставитись до комп'ютера, як до технічного пристрою, за допомогою якого можливо отримати знання і навички, а не як до засобу отримання емоцій;

свій вільний час проводьте з друзями, не забувайте, що реальне спілкування важливіше і корисніше від віртуального;

обмежуйте час перебування за комп'ютером, робіть перерви, виходьте на свіже повітря;

замість того щоб читати книги на комп'ютері, знайдіть паперовий варіант;

знайдіть для себе захоплююче хобі, не пов'язане з комп'ютером (рукоділля, садівництво, кулінарія, туризм, спорт, малювання та ін);

запишіться у гурток або спортивну секцію, це також свого роду спілкування і можливість знайти нових друзів.

Бажаю вам впевненості у собі, щоб ваше життя було цікавим, наповненим яскравими подіями, щоб вас ніколи не переслідувало відчуття самотності, а своїми позитивними враженнями, здобутками, досягненнями ви могли ділитись зі справжніми реальними друзями.

І пам'ятайте мудрий вислів: ***«За грою можна розважитися, та не більше. Робити з неї свій спосіб життя, не варто!»***

Соціальний педагог Н.П. Пенделюк.

«Зупинка» в нашому училищі

В понеділок 11 квітня в нашому училищі відбулася вистава під назвою **«Зупинка».** Ця вистава на морально-етичну тему, в якій розповідається про історію з життя 16-тирічної дівчини. Від великої сили кохання вона завагітніла.

Сиділа на зупинці у розпачі, хвилюванні, не знала, що робити, а повз неї проходило життя, життя інших людей. Зокрема, пара людей, що прожили у щасливому шлюбі уже 35 років разом. Молоде сімейне подружжя на грані розлучення, але вчасно втручаються Катруся і Петро (пара літніх людей). Спостерігаючи за цими подіями, головна героїня серйозно задумалася над життям.

Згодом на зупинці з'являється молода мама із синочком, які поспішають у справах, до них підходить чоловік, такий схвильований та водночас на крилах радості, знаючи, що скоро у нього народиться син. Між ними йде розмова, що шлюб – це лише розрахунок і клопоти, але все ж, це виявляється лише словами.

Головна героїня стає ще більше стурбованою та засмученою, не знає, що їй робити, але із добрими і ніжними словами починається розмова між нею і вагітною жінкою із сином. Жінка запевняє, що діти – чудо, що з ними так приємно розмовляти, гратися, та й взагалі, що вони – квіти нашого життя.

Ця історія має щасливий фінал - народження немовляти.

Ми актори, ваші знайомі, друзі – хотіли до вас донести, що не потрібно поспішати, ставати дорослими. Всьому свій час!

Після закінчення п'єси, я неодноразово чула позитивні відгуки стосовно акторської гри, музики та сюжету вцілому. Актори максимально вжилися у свої ролі. На сцені були і сльози, і сміх, і радість, і горе, нещастя та удача, здети і падіння.

Цією п'єсою ми показали, що життя не таке легке, як здається на перший погляд. Найголовніше – ніколи не опускайте руки та вірте у своє майбутнє.

Софія Ланцова, кореспондент «25ПЛЮС»

Чорнобиль - Трагедія, подвиг, пам'ять

Саме під таким гаслом 27 квітня 2016 року в приміщенні нашого училища відбулась виховна година, присвячена пам'яті Чорнобильській катастрофі та вшанування загиблих за долю та майбутнє нашої країни.

26 квітня….30 років тому відбулася найжахливіша трагедія – аварія на ЧАЕС. Ця аварія визнана найбільшою в історії всієї атомної енергетики і за кількістю загиблих, і за кількістю постраждалих від її наслідків. Руйнування активної зони атомного реактора на 4-му енергоблоці Чорнобильської АЕС в м. Прип'ять (покинуте місто, розташоване в 3 км від станції) і подальша пожежа призвели до радіоактивного забруднення території в 150 тис. км кв.

У диявольському казані Чорнобиля згоріли не лише наївні уявлення про перемогу над силами природи. Тут перетворилися на попіл людські долі, сподівання на щастя, сама воля до життя.

Аварію на Чорнобильській станції вважають безпрецедентною за масштабами і наслідками техногенної катастрофи. Крім республік колишнього Радянського союзу (передусім це Україна, Білорусь, Росія), підвищення радіаційного фону також спостерігалось у Швеції, Норвегії, Німеччині та інших Європейських країнах, Канаді, США.

В залі був присутній ***Томусяк Володимир Володимирович****, працівник нашого навчального закладу, котрий брав участь у ліквідації наслідків аварії і бачив всю трагедію нашої країни на власні очі. Володимир Володимирович у своїй розповіді поділився своїми переживаннями та відчуттями, які пережив у той жахливий період. Такі уроки людство має пам'ятати завжди.*

Ми схиляємо голови перед тими, хто поклав своє життя і здоров'я на вівтар нашого порятунку. Ми все пам'ятаємо, бо наша пам'ять є рушієм одвічного поступу. До пам'ятника героям-вогнеборцям від вдячного колективу працівників та учнів ВПУ № 25 – наші квіти, наша пам'ять.

Шануємо мужніх вогнеборців.

Редакція «25ПЛЮС»

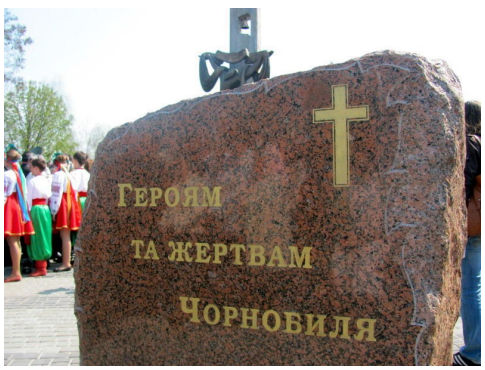

Ніколи знову...

Живе з нами моя бабуся Люба, що бачила свого батька в червні 1941-го, коли їй було всього чотири роки. Його обличчя вона не пам'ятає, знає по фотографіях. Пам'ятає лише окремі епізоди. Як вибігала в довгий комунальний коридор і неслася йому назустріч, коли він повертався додому. Як колись приніс батько рідкісні для тих часів фрукти — два апельсини — і сказав: «Це тобі і мамі. Свій я дорогою з'їв». Свята неправда!

Мій прадід Сергій був кадровим офіцером. Йому було 28 років, а прабабі Шурі 24 роки, коли почалася війна. Бабуся Люба була в них єдиною дитиною. Так вона і залишилася без сестер і братів. І без батька. Прадід пройшов майже усю війну. Майже, тому що загинув він у квітні 1945-го. Не дожив до перемоги 23 дні. Моя мама, його онука, сьогодні вже старша за нього. Вона ніколи не знала, як чудово мати діда. Їй навіть назвати дідусем було нікого. «Что ж ты, подлая, сделала?»

Бабуся якось сказала мені: «Знаєш, Іро, я часто думаю: якою б була наша родина, коли б не було тієї страшної війни? У мене точно були б брати і сестри. Тобто і в тебе було б більше рідні. А велика родина, якщо вона до того ж дружна, це величезне щастя. От бачиш, як довго відгукується загибель людей. Усе можна побудувати заново, тільки не повернути...» Бабуся, не закінчивши, замовкла. І я зрозуміла, що майже піввіку минуло, а рана не гоїться.

Ірина Худецька, редактор «25ПЛЮС»

Війна, яке страшне це слово...

Важкі були часи... Ми починали тільки жити, і жити хотілося сильно і по-справжньому. Нам, дітям, було найлегше – ми не розуміли слова «війна» сповна, але точно знали, що це страшно. Я навіть не можу зараз уявити, як було нашим батькам, у яких стільки дітей. Лише через багато-багато років я точно взнаю, що це найстрашніше і найважче випробування для усіх. Теплого літнього ранку, саме в ту пору,коли земля найбільше наливається своїми життєдайними соками, а людина прагне намилуватися тими прекрасними митями, жорстокий диктор оголосив, що в Радянському Союзі почалася війна. Я і досі пам'ятаю, як повітрі висіла німа тиша, на мить здалося, що на землі не залишилося ні одної живої душі. А потім все навкруги заридало страшними голосами, плакала кожна травинка, кожна комашина знала,що прийшла біда.

Багато людей залишало домівки, пустіли хати, пустіли душі, але ще більше залишилося. Залишилися ті, хто знав, що земля сама себе захистити не зможе, серед таких були і ми.

Німці прийшли в наше село, наче чума, та, напевно, ще страшніше. За зовсім короткий термін їх перебування село зникало, розчинялося в повітрі, хмурніли люди і ходили тільки тіні. Життя уповільнило ходу, воно не хотіло більше боротися за правду.

Наші відступали. І досі пам'ятаю колону полонених радянських солдат. Глибокі, мовчазні тіла, душі майже не лишилося. Боляче і соромно було їм тоді – не змогли захистити, не змогли підняти очі на співвітчизників. Лише просили їсти, не хотіли вмирати: «Мамаша, хоть морковку брось». І ми, малі, несли їм наперед мізерну ту поживу, щоб вони хоч крадькома змогли її знайти.

Нація мовчала, мовчав народ, він боявся погибелі, він хотів жити…

Моїй сестричці Анастасії…

Вона була нам другою мамою, завжди добра та привітна, рішуча та вольова, справедлива і просто людина з великої літери. Вона тільки починала свою життєву дорогу, вийшла заміж, народила доньку. Анастасія, моя найстарша сестричко… Пам'ятаю твої красиві, зажурені очі, які не раз мрійливо дивилися десь за лінію обрію і тихо усміхалися, заворожені невигадливою життєвою мрією.

Війна увійшла і твоє життя. Вона була невблаганною і до тебе, не пожаліла твоєї молодості…

Сестра мусила ховатися від нападників – комсомольці були першими жертвами війни.

Ніхто не знав, що кришталеве джерело серед мальовничих українських полів зможе вчинити таку страшну справу. Ти не знала, чим стане тобі ковток смачної прохолодної води, ти не знала,що біда пожене тебе, минаючи всіх живих. Ти не знала… Ти хотіла жити… Та страшна хвороба зробила своє чорне діло – не стало тебе сестро, покинула ти землю цю молодою, так і не зазнавши повного жіночого щастя.

Я думаю зараз: не було б війни, не мусила б моя сестра тікати від ворогів, не захворіла б і не померла. І стала б вона, обов'язково стала б визначною людиною, яка б зробила ще один великий внесок у життя свого народу…

Прощай Анастасіє…

Брате мій, голубе сизий…

Наш брат Павло був завжди веселим, моторним хлопцем. Особливо любив пожартувати над нами, малечею. Він постійно придумував цікаві ігри, цікаві історії, а ми всідалися біля нього і слухали усе, що вилітало з його кмітливої голови, широко розплющивши очі. Він ніколи не цурався роботи, був першим татовим помічником, поважав сім'ю, хапався за життя з усієї сили, був мрійником, таким веселим-веселим, з іще дитячою, наївною усмішкою.

Він теж починав життя. Я навіть не знаю, чи була в нього кохана дівчина, бо в той час ще не розуміла, що таке дорослі почуття. Та війна вирішила по-своєму долю мого бідного братика.

Не знаю, чи був це якийсь безглуздий випадок, який невдовзі породив таку страшну подію, а чи й справді, кожній людині приготована її доля і від неї уже нікуди не подітися. Одним словом, вели хлопці німцям коней, а моєму Павлові дісталася стара шкапа, ну якби ж то наш був кінь, а то ж голова колгоспу розділяв їх. Як не гірко це звучить,а за якусь бідову худобину не стало моєї рідної людини. Страшні були часи, іноді здавалося, що світ перевернувся і легше вмерти, ніж усе це бачити. Повернувся брат додому, а лиця на ньому немає – голова синього кольору, очей зовсім не видно: саме так німці відомстили голові колгоспу за стару худобину. Полежав брат, ледве піднявся і сказав мамі, щоб шили торбину – вирішив уночі податися в партизани. Не став мій брат партизаном, не відкрилися його очі більше, заснув навіки мій добрий щирий братик, щоб розповідати малечі свої цікаві історії вже в іншому, кращому світі…

Солдат – високе покликання чоловіка!

Тримаю в руках фотокартку – на ній красивий хлопець, як кінозірка, дивиться на світ карими щирими очима, ніби хоче його обійняти. Це Іван, теж мій брат… Він, здавалося,

ще з пелюшок вирішив, як казали мама, стати військовим. Вирішив – зробив. Ніколи не вийдуть з пам'яті ті дні, коли він приїжджав додому, високий, красивий, у формі. Дівчата всім селом бігали на нього подивитися. Заходив у дім, ніжно цілував маму, тис руку татові і сідав до столу. Мені подобався його голос, він завжди трохи зажурено дивився у вікно, ніби чекав свою долю, ніби виглядав її. Перед війною приїхав додому, більше мовчав, боліло щось у його серці, ходив по подвір'ю, ніби намагався все запам'ятати. Коли прощався з мамою, не витримав – плакав, але не казав ні слова - знав, що більше маму не побачить. Поїхав мій братик воювати, гарно воював – не здавався ворогові, поки не прийшла мамі похоронка. Навіть не знали, де загинув – ні могилки, ні сліду. Я хочу вірити, що у нього була кохана, і дуже сподіваюсь, що є у мене десь і племінники, просто я про них не знаю. Сподіваюся, що він прожив хоч трішки, що побачив світ перед вічним подвигом ціною в життя.

Далекий відгомін минулого страху, що тріпає душу щомить...

Ми не пережили війну, ми вижили, витягаючи кожного дня все нові сили із себе, нові сльози, нові плачі, нові горя. Але Бог зглянувся над нами і владно сказав «Живіть, ви заслужили», і саме того дня ми почули таке бажане слово «Перемога». Але радості не було – було безліч розкиданих по світі доль, невідомих братських могил і ще більше людського нещастя та недолі, але ми починали жити по-новому, бо і світ зробився новим…

Записано зі слів Сваволі Лідії Дмитрівни, 1933 року народження, мешканки села Великі Пузирки.

Костенко Оксана - літературний редактор.

«Не дозволяйте вбити в людях цю пам'ять! Не позбавляйте їх минулого і … майбутнього!»

Минуло вже багато десятиліть з того 9 травня, коли закінчилася Друга світова війна. Тепер кожного року в цей день відзначається День Перемоги. Ми, сучасна молодь, навіть уявити не можемо всіх жахів війни. Нам дуже пощастило жити в мирний час, мати багато можливостей в житті. Ми знаємо про війну з розповідей старих та з книг з історії. А для мільйонів людей ці страшний події були реальністю.

Війна принесла багато горя. Напевно, у кожній родині втратили дорогих людей, у багатьох з них навіть немає могили... Молоді хлопці гинули в страшних боях, не скуштувавши як слід життя. Діти військових років не могли й думати про красиві іграшки. Вони не могли навіть нормально ходити до школи. Багато з них залишилися сиротами. А з війни поверталися каліки, не тільки з ранами на тілі, але й з болем у душі.

Та війна відкривала в людях і багато хорошого. Усі намагалися допомогти один одному в складних обставинах. Заради того, щоб звільнити рідну землю від загарбників, люди йшли на подвиги, жертвуючи своїм життям. А прабабуся розповідала, що в окупованому місті німецькі солдати підгодовували наших дітей. Бабуся казала, що війна жахлива саме тому, що в ній беруть участь та гинуть люди, які не відчувають ненависті один до одного.

Тому 9 травня - День Перемоги - свято і світле, і сумне одночасно. З одного боку, наша армія здобула перемогу, звільнила нашу країну. Але все це дуже дорогою ціною - мільйонів життів, річок сліз і безліччю покалічених доль. Подякувати ветеранам - живим і померлим - за їхній подвиг у День Перемоги - найменше, що ми можемо зробити.Тому закликаю усіх вшануйте ветеранів, яких вже майже не залишилось, прийшовши на парад в честь 9 травня, можливо у когось є бабусі та дідусі які застали той страшний час, подякуйе їм, вклоніться та порадутйе добрим словом та вчинком. Ми повинні пам'ятати тих, завдяки кому тепер живемо в мирі.

Ірина Худецька, редактор «25ПЛЮС»

Не оминула війна і мою сім'ю

Тяжкі роки 1941-1945 р. довелось пережити кожному українцю. В період війни загинуло багато солдатів, синів, батьків. Із кожної сім'ї забирали чоловіків на фронт, на війну, йшли весни і кожна весна буяла запашним розмаєм дерев, квітів, проростали надії в матерів, але ніхто не бачив тієї краси, адже кожна билинка, кожна людина була оповита стражданням, смутком. Весь час стояв сірий туман перед очима та сіре небо над головою. Діти народжувались, не бачачи рідного батька, вони не знали їхнього доброго слова, ласки, мудрої поради. Їхні батьки віддали свої життя за наше мирне сьогодення, за яскраве сонечко, блакитне небо, за волошкове поле, колосисту ниву, за лагідну мамину ласку.

Жила на Поділлі у селі Пилипи Красилівського району (тоді ще Камянець-Подільської області) дівчина Надя. Батько її помер, коли їй ще було 4 роки.

І дарма, що розкуркулена була сім'я її батька після революції (забрали худобу, коней, невеличке поле і все що було в коморі). Наперекір усім негараздам Надя виросла порядною, працьовитою дівчиною. Будучи людиною енергійною, цілеспрямованою, вона, як хороша комсомолка, поїхала працювати на Харківський тракторний завод.

Там і трудилася з 1936 по 1941 рік, там і застала її війна. З окупованого Харкова Надя повертається пішки додому в Пилипи до хворої мами.

Із фашистського полону втікає і повертається у рідне село і двоюрідний брат Наді – Геннадій. Із собою він приводить свого фронтового товариша Івана – росіянина за національністю. Тут, у Пилипах, молоді солдати підлікувались від ран і виснаження, тут і партизанили. Надя сподобалась Івану, вродливому, стрункому юнакові. Він - щирий і добрий, будівельник-інженер родом із Північного Кавказу.

Молоді люди покохали один одного, і, незважаючи на грізний час, у 1943 році пробралися.

Коли у березні 1944р. радянські війська звільнили від ворога територію Красилівського району, Іван знову пішов на фронт.

У вересні 1944 року у Надії народилася донька Валентина. Та не судилося Івану повернутися до коханої дружини і маленької Валі. Не судилося Наді зустріти свого коханого із фронту тієї страшної війни. Загинув Іван навесні 1945 року. В той час радянські війська вели рішучий наступ і звільняли країни західної Європи від німецько-фашистських загарбників.

Чому я розповіла цю історію?

Тому, що Надя – це моя прабабуся, ***Животовська Надія***, а її коханий Іван – мій рідний прадідусь, ***Іван Петрович***. Їх єдина донька – моя бабуся, Кривоносова ***Валентина Іванівна***. Про горе, яке принесла війна у її хату і родину, бабусі Валі переповідала прабабуся Надя. Бабуся розповіла мамі, а мама мені.

У родину прабабусі із фронту не повернулися:

Кривоносов Іван – чоловік,
Стасюк Іван – двоюрідний брат,
Кривоносов Геннадій – брат чоловіка,
Латюк Іван – брат прабабусі по мамі,

Коровчук Дмитро – двоюрідний брат.

Через усе своє життя пронесла прабабуся гірку долю солдатської вдови і найкращі спогади про чоловіка Івана. Сама важко працювала, ростила мою бабусю Валю і заміж більше не вийшла, оскільки була людиною-однолюбом.

Уже 65 років минуло з тих пір, як пролунали салюти Великої Перемоги. Так, це було дуже давно і я дуже мало знаю про війну. Та коли гортаю старі альбоми з фотографіями, зустрічаю одне-єдине фото мого прадіда Івана. Це фото – одна мить із того далекого 1943 року. А прадідусь - молодий і гарний. Бабуся мені часто розповідала про тяжке повоєнне життя дитини, батько якої не повернувся із фронту. Із сумом і болем жалкує про те, що так і не змогла відвідати могилу батька у селі Чеховіце (Польща). Щороку ми з братом Василем, бабусею, мамою і татом відвідуємо солдатські могили у с. Заслучне.

Коли задумуюся, скільки горя принесла війна людям, скільки мільйонів загинуло безневинно, то охоплює жах. Бо ж немає родин на Україні, яких не спіткало б горем втрат і розлук воєнне лихоліття.

А коли беру руки листи із фронту, написані прадідом Іваном і адресовані прабабусі Наді, шваґеру Стасюку Борису, то душу заповнює гірка тривога і відчуття тепла рідної, хоч і зовсім незнайомої людини. Хоч листи дуже старенькі, папір зіпсований часом, та напис «Полевая почта» № 55213-Э і зміст листів зберігся. Вчитуюсь в рядочки і розумію, яка далека і, водночас, близька ненависна війна. Вона забрала тата у моєї бабусі. Як же ж гірко було їй усе життя. Знаю, що жодна мама не хоче, щоб під кулями помирали її діти. Вірю, що жодна свідома людина не хоче війни. Тому так хочеться, щоб прийдешні покоління людства знали про горе, яке посіяла війна на нашій землі. Хочеться, щоб слова Р.Рождественського почули і зрозуміли,усі люди :

«Люди, покуда сердца стучатся, помните !
Какой ценой завоевано счастье, пожалуйста,
Помните!»

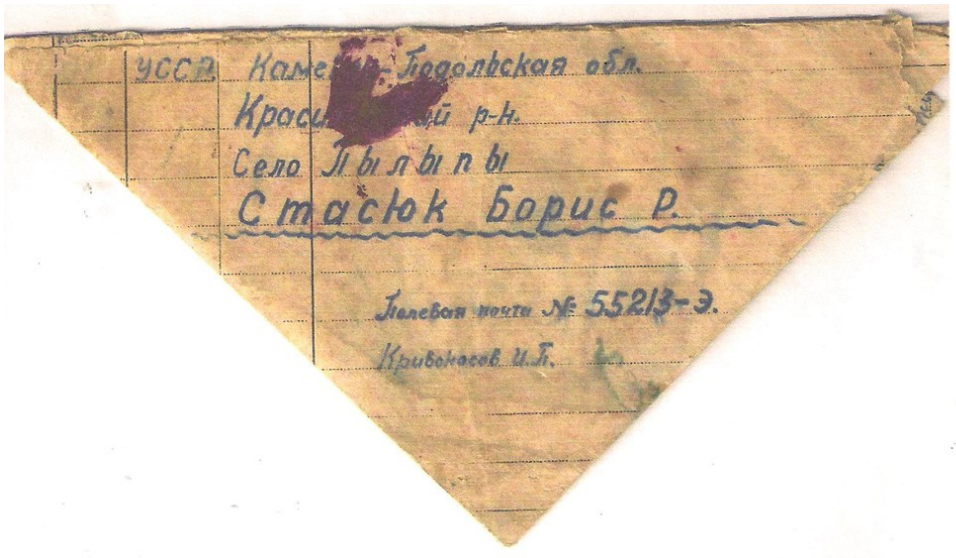

Ольга Безденежних, педагог-організатор.

Зі святом, дорогі матусі!

День матері - свято любові і поваги, і єдиним справжнім подарунком у цей день є вираз взаємної любові! Любов матері - основа і джерело життя. У цілому світі мірою гідності людини вважається її вдячність матері за життя, за всі її старання, за виховання дітей і за самопожертви.

В Україні **День матері** святкували з 1929 року. Ініціатором впровадження Дня матері була Олена Кисилівська, редактора тижневика "Жіноча доля". Але з часом про це свято було забуто, і згадали про нього в Україні лише 10 травня 1999 року, коли указ про святкування Дня матері підписав президент України Леонід Кучма. День матері відзначається щорічно у другу неділю травня. В 2014 році День матері ми святкуємо 11 травня.

Безумовно, **День матері** - одне з найбільш зворушливих свят, тому що всі ми з дитинства і через все життя до своїх останніх днів несемо в своїй душі єдиний і неповторний образ - образ своєї матері, яка все зрозуміє, пробачить, притисне до серця і буде самовіддано любити свою дитину незважаючи ні на що.

День матері - сімейне свято, і це важливий момент у вихованні дітей. Саме діти повинні пізнати, відчути, ким є для них мати, що зробила вона для них і якої пошани заслуговує. У щасливої матері зростають щасливі діти, тому давайте робити життя наших матусь прекрасним!

У цей день від усієї душі вітаємо дорогих мам зі святом! Для вас, любі матусі, найкращі квіти, найщиріші побажання, найніжніші поцілунки!

Дорогі жінки! Милі мами!

Від щирого серця вітаємо вас зі святом - Днем матері! Мама - це найдорожче і світле, що є на світі. Вона завжди радіє успіхом своїх дітей, підтримує їх у важку хвилину, завжди щиро переживає за кожен пройдений крок. Немає людини ближче і рідніше! Нехай ваші серця зігрівають любов і турбота близьких! Кожен день буде наповнений радісними і приємними подіями! Щастя, здоров'я, благополуччя, душевного спокою і любові! Миру і затишку вашому дому!

Учні ВПУ№25!

Редактор:
Ірина ХУДЕЦЬКА
Над номером працювали:
А. САЛТИКОВА, Н.ВІННІЧУК,
А.КУШНЕРОВА,
К.ВІЛЬЧИНСЬКА

Вище професійне училище №25

25плюс

Адреса: м. Хмельницький, Проспект Миру, 61/3 Телефон: 74-24-27
Сайт: www.vpu25.km.ua/
Ел.пошта: gazeta-25plus@yandex.ua

Редактор-консультант:
КОСТЕНКО Оксана

Консультанти з питань інформації:
Валерій МАРЦЕНЮК,
Людмила РОМАНОВА